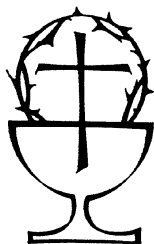

SKÅRTORSDAG

IN COENA DOMINI

Tekst: Joh 13,1-20, Preken av Asbjørn Hjorthaug, Den Lutherske Menighet, Knapstad

Det er skjærtorsdagskveld, kvelden da Jesus samlet sine disipler for å holde påskemåltid.

«Det var like før påskehøytiden, og Jesus visste at hans time var kommet da han skulle gå bort fra denne verden og til sin Far. Han hadde elsket sine egne som var i verden, og han elsket dem helt til det siste.» Joh. 13,1 Johannes evangeliet tegner opp situasjon klart og tydelig. Jesus oppdrag med å frelse verden var snart fullført. Han står foran påskehøytiden med alt hva det skulle innebære av lidelse, død og oppstandelsen. Men midt igjennom alt ligger grunntonen som er overordnet alt, Jesu kjærlighet til oss. «For så har Gud elsket verden at han av sin sønn den enbårne». Du som hører eller leser dette er målet for Guds kjærlighet. Han ofret alt for at du skulle bli reddet fra synden, døden og dommen og få del i det evige livet. Jesu kjærlighet omfatter alle. Johannes bemerker her at «Djevelen hadde alt gitt Judas, sønn av Simon Iskariot, den tanken i hjertet at han skulle forråde ham.» Judas var en av de 12 som var tilstede her i salen, var også gjenstand for Jesu omsorg og kjærlighet.

Det er bare her i Johannes evangeliet vi får høre om fotvaskingen. Evangeliene forteller om forskjellig sider rundt det som skjedde her ved det siste påskemåltidet. Vi må anta at måltidet fulgte tradisjonene for det jødiske påskemåltidet. Likevel er det nå noe spesielt. Det er det siste måltidet Jesus skal ha sammen med de 12. I følge Lukas sier Jesus: «Jeg har lengtet inderlig etter å spise dette påskemåltidet med dere før jeg skal lide. For jeg sier dere: Aldri mer skal jeg spise påskemåltidet før det er blitt fullendt i Guds rike.» Luk 22,15 f. Dette måltidet og vår feiring av nattverden, har sitt motbilde i det himmelske måltidet, Lammets bryllupsmåltid. (Joh. åpb. 19,9). Her skal det store fellesskapet åpenbares av alle folk og tungemål. Men mitt i dette tilsynelatende fredelige måltid, kommer det opp en sak som viser at vi mennesker alltid bærer med oss det gamle menneske. Det er Lukas som har med følgende: «Nå ble det også en strid mellom dem om hvem som skulle regnes som den største.» Luk 22,24. Det er nesten slik at disiplene krangler om hvem som skal sitte nærmest ved ham ved bordet. Så langt var de altså kommet. Jesus må igjen undervise dem om hvordan det forholder seg i Guds rike. Her gjelder ikke samme rangordning som i verden ellers. «Den største av dere skal være som den yngste, og lederen skal være som en tjener. For hvem er størst, den som er gjest ved bordet, eller den som er tjener? Er det ikke gjesten? Men jeg er som en tjener blant dere.» Luk 22,26f. Dette er slik Jesus viser oss at vi skal leve som kristne. Vårt liv er i tjeneste for vår neste. «Da reiser han seg fra måltidet, legger av seg kappen, tar et linklede og binder det om seg.» Joh. 13,4. Mens Lukas forteller hva Jesus sier om denne saken, så viser Johannes oss hvordan Jesus i praksis demonstrerer dette for oss med historien om fotvaskingen. Dette var en slaves oppgave. Jesus setter seg til bords, men må forgjeves vente på at noen av disiplene skal ta initiativet til den helt vanlige fotvaskingen som skjedde ved et kveldsmåltid. Men de var tydeligvis mer opptatt av sin egen storhet enn å se seg selv i tjenerrollen. Hvor vi kjenner oss igjen. Her har ikke mye forandret seg på 2000 år. Vi er oss selv alltid nærmest og har ikke som første tanke vår nestes behov og omsorg. Ved at Jesus reiser seg og er den som går i gang med å vaske disiplenes føtter, får vi en viktig anskuelses undervisning over hvem Jesus egentlig er. Påsken er fortellingen om Jesus som ofret alt for oss for å frelse oss. Disippel etter disippel får vasket føttene, tvettet med vann og tørket med et linklede, av Jesus selv. Også Judas, han som alt hadde forrådet han, ble vasket. Jesus gjør ikke forskjell. Han er en frelser for alle mennesker. Hans kjærlighet er uten grenser og gjennom sin fornedrelse viser han sin storhet. Uansett hvor vanskelig du har det, uansett hvilke synder du bærer på, uansett hvor mørkt og fortvilet du er, uansett hvor liten og mislykket du kjenner deg, Jesus vasker også dine føtter og gjør deg ren. Dette måtte Peter også lære seg. Han vegrer og vil ikke at Jesus skal vaske hans føtter. Jesus er for stor for han. Det er en umulighet. Han har jo tross alt bekjent om Jesus at han er Messias, den levende Guds sønn (Matt 16,16). «Han kommer til Simon Peter. Peter sier: "Herre, vasker du mine føtter?"» Joh. 13,6 «Aldri i evighet skal du vaske føttene mine» (v.8). Peter ser forholdet mellom seg og Jesus som uoverstigelig, og holder det som umulig at Jesus kan vaske hans syndige føtter. Vi kan forstå Peters reaksjon i møtet med den hellig og allmektige Gud, men Peter har urett. Det måtte skje at Jesus vasker hans føtter og på

den måte vise at de har fellesskap. Jesus vasker ikke bare føttene hans, han gir seg også tid til å undervise han. Kjære Peter hør: *«Hvis jeg ikke vasker deg, har du ingen del i meg», svarte Jesus.»* På vår vandring gjennom livet så vil synden henge fast ved oss. Vi har det gamle menneske som stritter imot Gud og hans ord. Vi synder i tanker, ord og gjerning og kjenner på den onde lyst i vårt hjerte. Derfor må Jesus med jevne mellomrom få vaske oss og gjøre oss rene. Vi trenger avløsning fra våre synder om vi skal overleve vår vandring her nede. Rett nok eier vi en evig rettferdiggjørelse i og med troen på Jesu død og oppstandelse, men vi trenger også hver og en å bli fortalt at mine synder er tilgitt. Vi trenger personlig å bekjenne våre synder og motta avløsningen i nådemidlene. Da dette går opp for Peter, slår han kontra. *«Herre, ikke bare føttene, men hendene og hodet også!»* Joh. 13,9. Han forstår nå at dette handler om å være i samfunn med Jesus og for å få mest mulig ut av dette vil han ha hele legemet vasket. Men Jesus sier til ham: *«Den som er badet, er helt ren og trenger bare å vaske føttene.»* Joh. 13,10 Den som ved troen på Jesus er rettferdiggjort og rensset fra synden, trenger ikke annet enn å bekjenne sine synder. Augustin sier: *«Daglig bekjenner vi at vi trenger å få våre føtter vasket når vi ber «Forlat oss vår skyld som vi og forlater våre skyldner!»*. Og når vi bekjenner dette, da er han som vasket sine disiplers føtter, trofast og rettferdig, slik at han tilgir oss våre synder og renser oss fra all urettferdighet.»

Skjærtorsdag har navnet sitt etter «skira» som betyr å rense. Det å bli vasket ren med vann er i Bibelen et sterkt bilde på det å bli rensset fra sine synder. I dåpens bad ble vi vasket rene fra våre synder: *«Men nå er dere blitt vasket rene, dere er blitt helliget, ja, rettferdige for Gud i Herren Jesu Kristi navn og ved vår Guds Ånd.»* 1Kor 6,11 Så kan vi se fotvaskingen som et bilde på at Jesus, før han innstifter Den hellige nattverden, vasker oss rene for våre synder. En slik «fotvasking» er også skriftemålet som vi har før nattverden. Vi bekjenner våre synder og mottar avløsningen. Vi får legge av vår syndebyrde, og Gud tar den bort fra oss. Vi renses fra våre synder. Når Herren gjennom sitt ord sier vi er rene, så er vi samtidig frie fra dom og død. Da kan ikke synden anklage oss. (Rom 8,1)

«Da han hadde vasket føttene deres og tatt på seg kappen, tok han plass ved bordet igjen. Så sa han til dem: "Forstår dere hva jeg har gjort for dere?" Joh 13,12 Hva er det Jesus vil vise oss utover det han har fortalt Peter om at vi trenger å bli rensset fra våre synder? *«Dere kaller meg mester og herre, og dere gjør det med rette, for jeg er det. Når jeg som er herren og mesteren, har vasket deres føtter, da skylder også dere å vaske hverandres føtter. Jeg har gitt dere et forbilde: Slik jeg har gjort mot dere, skal også dere gjøre. 16 Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Tjeneren er ikke større enn herren sin, og utsendingen er ikke større enn han som har sendt ham.»* Jesus har vist oss et forbilde på hvordan vi skal være mot hverandre. Paulus uttrykker det slik i Gal 6,2: *«Bær byrdene for hverandre og oppfyll på den måten Kristi lov.»* Se på Jesus. Han som mester og herre vasket deres føtter som en tjener. Grunntonen i våre liv skal være ydmykhet og tjeneste i kjærlighet til vår neste. Hele Jesu liv er et liv i tjeneste: *«Men slik skal det ikke være blant dere. Den som vil bli stor blant dere, skal være tjeneren deres, og den som vil være først blant dere, skal være slaven deres. Slik er heller ikke Menneskesønnen kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange.»* Matt 20,26ff Dette er noe helt annet enn å krangle om hvem som er størst. Det er verdens hovmodige sinnelag. Hele Jesu liv bestod i å tjene andre og der igjennom ofre seg selv for at vi skal berge livet. Vår takk til Gud, vår lovsang til Gud, vårt offer til Gud går gjennom tjenesten for vår neste. Kristendommen kan ikke løsrives fra dette tjeneroppdraget. Det er gjennom dette at evangeliet skal forkynnes til verdens ende.

«Nå vet dere dette. Og salige er dere så sant dere også gjør det.»

Overfor Gud bekjenner vi vår synd og mottar hans store nåde og kjærlighet. Vi lever våre liv i troen på Kristus og bringer videre Kristi kjærlighet til vår neste. *«Vi elsker fordi han elsket oss først.»* 1 Joh 4,19. Jesus svarer på dette med å si at lønnen er stor: *«Og salige er dere så sant dere også gjør det.»*

Men det var en blant disiplene som ikke hadde til hensikt å følge opp Jesu ord. Judas hjerte var forherdet og omfattes dermed ikke av Jesu «salige er», han var ikke en av de utvalgte. Så siterer Jesus Sal 41,10: *«Selv min venn som jeg stolte på, han som spiste ved mitt bord, løfter hælen mot meg.»* Å delta i måltidet er uttrykk for fortrolighet og fellesskap. Så nær var Judas Jesus. Det å løfte hælen er et bilde fra at hesten som sparker bakut og treffer sin herre hardt, et uttrykk for hat gjennom en ond handling. Nå er det klart for alle hvem dette er. Kjenner du deg igjen? Mange av de vi var sammen med, mange av de som i utgangspunktet deler troen på Kristus med oss, faller fra og blir Kristi motstandere. Dette fordi Kristus er i går og i dag den samme. Det gjelder også vår motstander, vår onde fiende. *«Nå sier jeg dette til dere før det skjer, for at dere, når det skjer, skal tro at Jeg er. Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som tar imot en som jeg har sendt, tar imot meg. Og den som tar imot meg, tar imot ham som har sendt meg.»* Joh 13,19-20 Midt i gjennom alt må vi ikke glemme at Jesus er «Jeg er». Han er sann Gud. Han er allmektig. Han er veien, sannheten og livet. Det er den samme som sendte Moses ut på oppdrag, «Jeg er har sendt deg». Den som da tar imot dere i deres tjeneste, tar imot Kristus selv og Gud vår far. Ser du storheten i ditt oppdrag som kristen? Det er dette vi er kalt til.

Dette skal vi få ta med oss inn når vi i påsken skal feire hans siste påskemåltid, hans lidelsesvei langfredag og den salige påskemorgen. Det var for deg og meg. Det var for å sette oss i stand til å gå ut i hele verden med det salige påskens evangelium til fattige syndere.

Amen